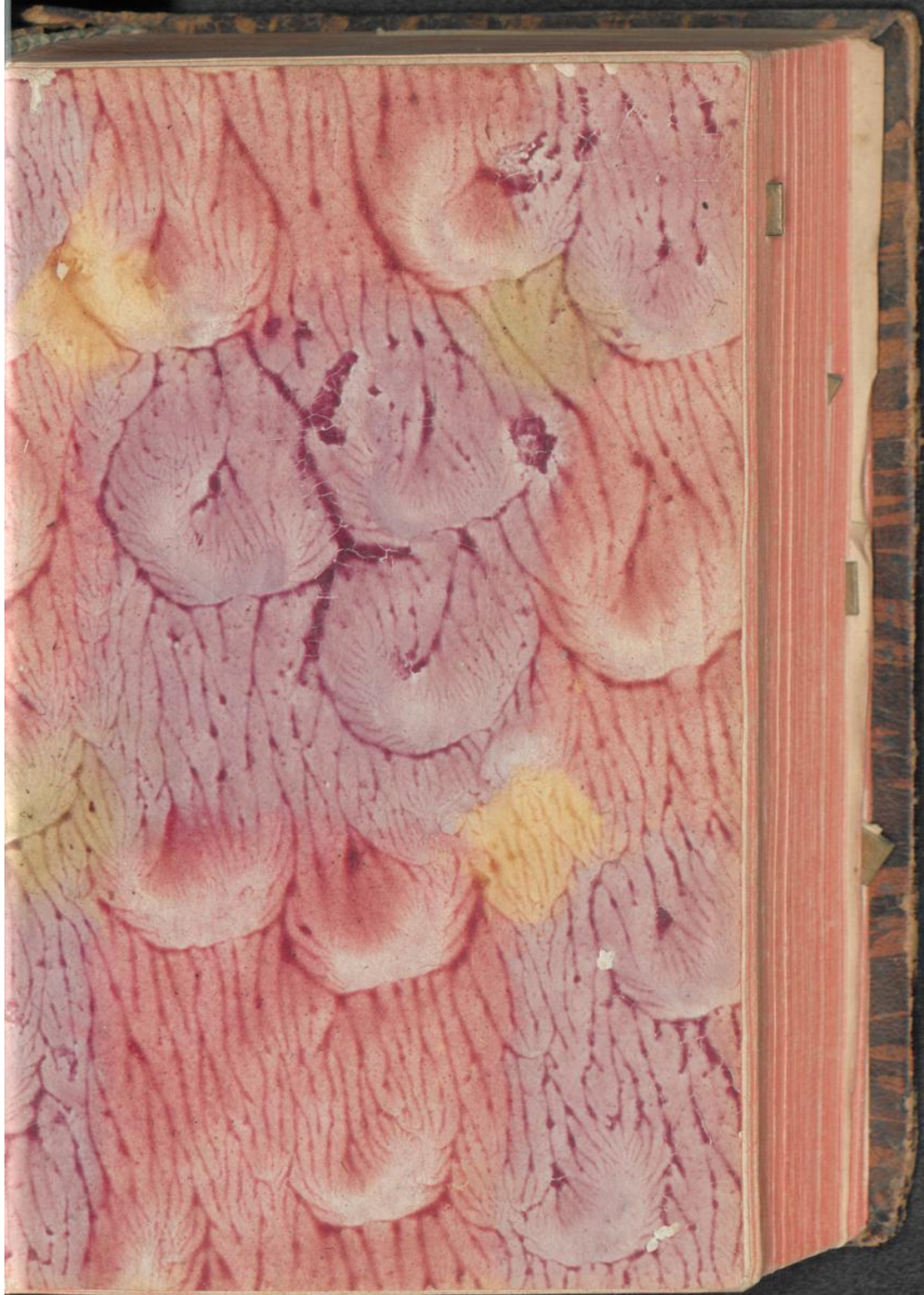
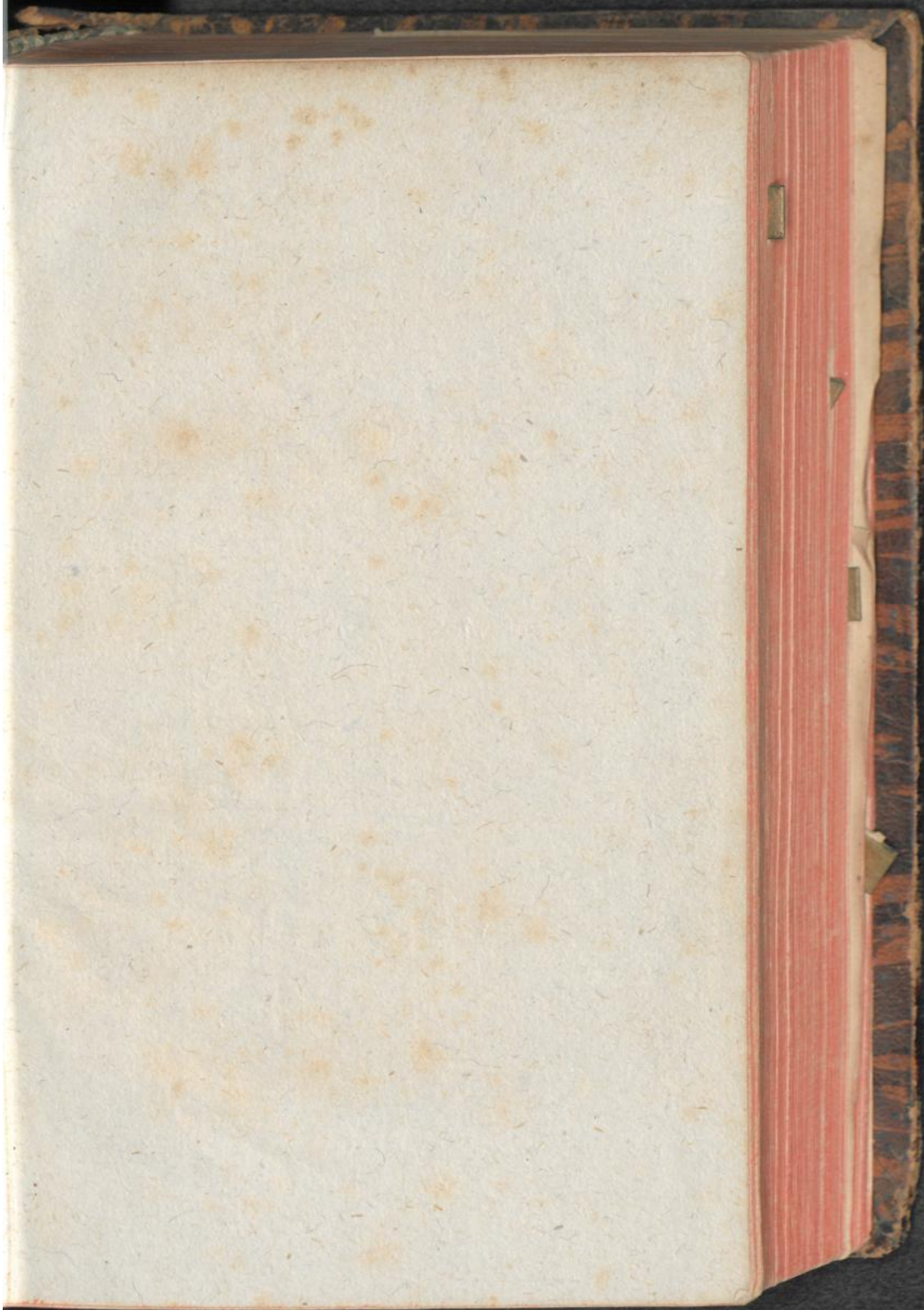

Dv 820

13.2

J. VII. 7.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
— Medizinische Fakultät —
Düsseldorf
V 671

ANTONII STÖRCK,

MEDICI VIENNENSIS ET IN NOSOCOMIO CIVICO
PAZMARIANO PHYSICORUM VARIIS,

U S,

M

EXHIBERI,
E UTILE IN
URATU

Waleberg
Stenbergh

DV 820

17th Störck, Anton
Heller's appendix, quo confirmatur
Cicuta
Vindobonae: 7 Thom. Trattner, 1761 (81)
No. 292 d. 277/8
Beyholden in Störck, A. Heller's Cicuta
1761

. Rec.

MDCCLX.

Dv 820

176. Storch, Anton

Stellus secundus quo confirmatus

Cientiam

Vindobonae: J. Thom. Trattner, 1761 (87)

Von 292 S.

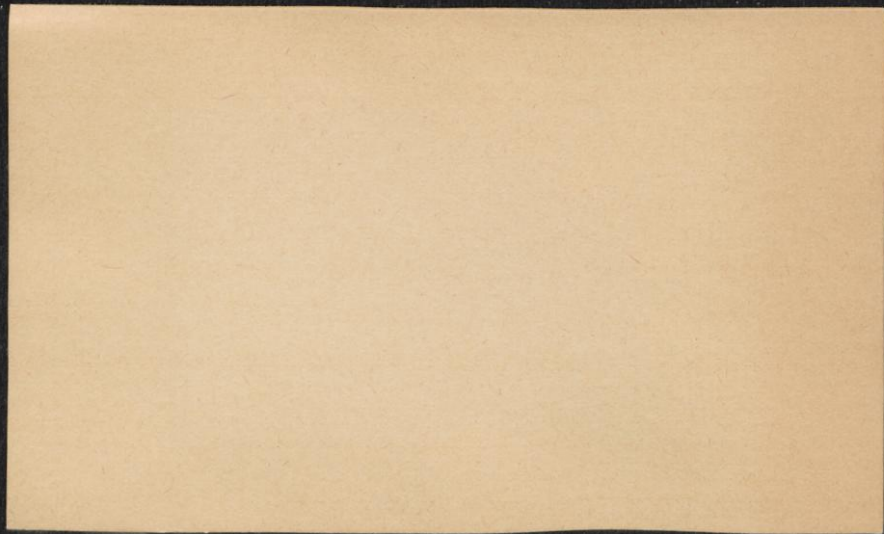
377/8

---

angekündigt an Storch, A., Stellus ... Cientiam

1761.

ANTONII STÖRCK,
MEDICI VIENNENSIS ET IN NOSOCOMIO CIVICO
PAZMARIANO PHYSICI ORDINARIJ,
LIBELLUS,

QUO DEMONSTRATUR:

CICUTAM

NON SOLUM USU INTERNO TUTISSIME EXHIBERI,
SED ET ESSE SIMUL REMEDIUM VALDE UTILE IN
MULTIS MORBIS, QUI HUCUSQUE CURATI

IMPOSSIBILES DICEBANTUR.

*Ex bibliotheca D. Srix de Waleberg
archid.*

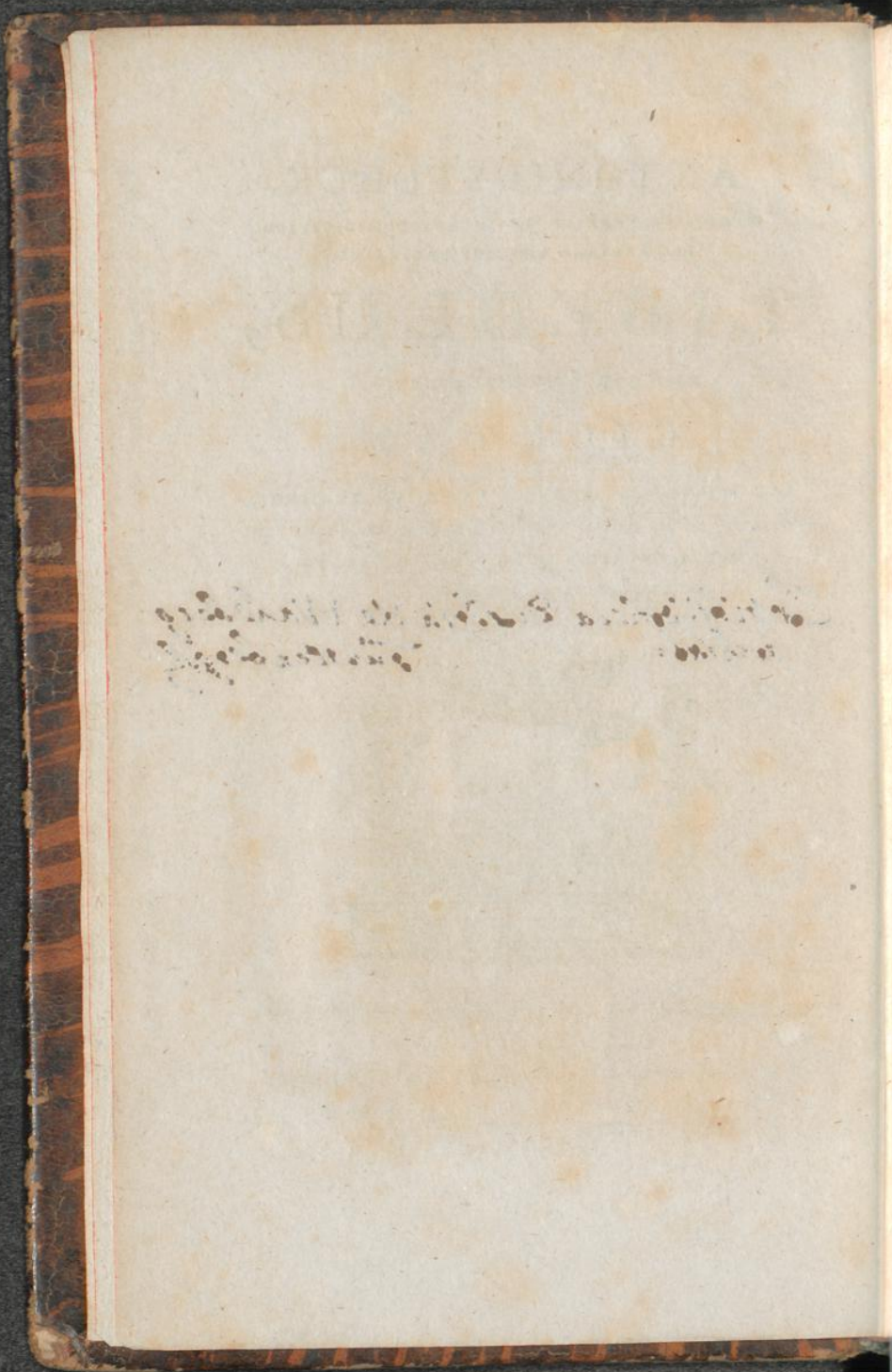
Türntenberg

VINDOBONÆ,

TYPIS, JOANNIS THOMÆ TRATTNER, CÆS. REG.
MAJEST. AULÆ TYPOGR. ET BIBLIOPOLÆ.

MDCCLX.

SACRÆ CÆSAREÆ, REGIÆ,
APOSTOLICÆ
MAJESTATI,
MARIÆ THERESIÆ,
AUGUSTISSIMÆ ROMANORUM
IMPERATRICI,
HUNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ,
CROATIÆ, SCLAVONIÆ, &c. &c.
REGINÆ,
ARCHIDUCI AUSTRÆ, &c. &c.
DOMINÆ
SUÆ CLEMENTISSIMÆ

ANTONIUS STÖRCK.

Faint, mirrored text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side of the page.

AUGUSTISSIMA ROMANORUM
IMPERATRIX!
DOMINA CLEMENTISSIMA!

Quamvis omnes scientiæ &
artes, TUO favore &
infinita TUA clementia
restauratæ, mira cum industria atque
ineffabili contentione hac in antiquissi-

) 3 ma

*ma Universitate Viennensi ormentur
& excolantur, nemo tamen est, qui du-
bitat, scientiam medicam ex his omni-
bus maxime eminere, vigere, florere.*

*Nec mirum! etenim non modo
summi in hac scientia Professores in-
defesso suo diurno, nocturnoque labore
ea*

*ea omnia excogitant, tentant, & per-
ficiunt, quæ ad discipulos in omnibus
medicinæ principiis erudiendos, & in
vera ac unica Hippocratica praxi
firmos reddendos apta & necessaria ar-
bitrantur; sed & ipsi, ex his Scho-
lis nati, practici, magistrorum exem-
pla sequentes, quocunque possibili stu-*

)(4   dio,

*dio, & sedula observatione salubri
huic scientiæ amplificandæ insudant.*

*Ego propterea anno præterito,
facta in meo nosocomio, observata
congeffi, & in publicum edidi.*

Gau-

*Gaudebam tunc vehementer, dum
vidi, hæc a Viris in arte gravissimis
comprobari, & laudibus, non meritis,
effferri.*

*Unde eo magis incitatus, pro hoc
quoque anno, jam multum allaboravi,
collegi.*

) (5   Ante

*Ante omnia autem credidi commu-
nicanda esse experimenta nova, quæ
circa usum Cicutæ institui.*

*Hæc igitur, fidelissimo calamo ad-
umbrata, in exiguum opusculum re-
degi.*

Quo-

Quoniam autem prævideo, magnam
inde in humanum genus utilitatem pro-
manaturam, ausus fui, hunc novum
laborem ad SACRATISSIMÆ
TUÆ MAJESTATIS pedes hu-
millime deponere, TIBI dedicare,
consecrare.

Ete-

*Etenim multiplici experientia con-
victi sumus omnes, TE ea, quæ in
re litteraria bona & salubria sunt,
benignissime semper recipere, TE ea
sustinere, & immensa TUA benevo-
lencia propagare.*

*Et profecto! extra omne dubium
est, fore: ut hoc opusculum, GLO-
RIO-*

RIOSISSIMO TUO NOMINE
*præmunitum, alios quoque medicos ad
ulteriora experimenta debitis cum caute-
lis capienda & prosequenda impellat.*

*Quæ autem deinceps meum inge-
nium ad sublevandas aut tollendas
ægrorum Calamitates conferre poterit,*

ea

*ea (si DEO placuerit) maximo semper
fervore, & summa industria præ-
stare enitar.*

P R Æ F A T I O.

Multi dantur morbi, quos nec antiqui medici, nec recentiores, in arte quamvis peritissimi, curare noverunt; idque vel ideo, quum nullum adhuc remedium detectum fuit, quod his morbis debellandis sufficeret.

Ut igitur ad simile remedium eruendum omnes nostros intendamus nervos, suadet ratio, officium jubet.

An fors in plantis, quarum virtutes nos ignoramus, aut quas pro suspectis habemus, simile quid latet?

Ego sane! usu *cicutae*, medicamentum tentasse, mihi videor, quod in solvendis inveteratis scirrhis, & in sanandis cancris valde utile esse poterit.

Neque

P R Æ F A T I O.

Neque tamen hujus plantæ vim specificam hic deprædico, neque cujusdam inventi gloriam ambio; sed desidero unice, ut mei conatus in afflicti generis humani utilitatem & emolumentum cedant, & applicentur.

Quapropter nollem, quis invidia, aut ambitione experimenta turbet.

Opusculum in tria capita dividitur:

Primum continet plantæ, & remedii descriptionem.

Secundum recenset casus, in quibus hoc remedium fuit adhibitum.

Tertium adfert quædam corollaria.

CAPUT I.

In locis umbrosis & pingui-
bus, prope fossas aggeres-
que agrorum, pratorumque sepimenta
crescit planta umbellifera, quæ mense Jul.
flore. *Folia* ejus longis, crassis, cavis
pedunculis appensa, plurifariam *Myrr-*
bidis modo in alas plurimas tenues, ar-
trovirentes divisa sunt. *Culmus* proce-
rus, ferulaceus, glaber, lævis, crassus,
intus inanis, dilute virens, nonnullis

A

ta-

tamen subrubentibus veluti serpentum maculis resperfus, supra tres non raro cubitos affurgit. *Umbellæ* fastigia occupant. Candidi in his sunt *Flosculi*. *Semina* postea anisi æmula, aliquanto candidiora. *Radix* dodrantalis, crassitudinis digiti, quando caulem facit, cava est interius, prius autem solida. Odor est ingratus, foetidus. Vide *Morison*, Tom. 3. p. 290.

Hanc herbam vocaverunt Botanici *Cicutam* vulgarem; & Germanico idiomate dicitur *Schirling*.

Plinius scribit caulem *cicutæ* viridem a multis impune comedi.

Rajus perhibet quendam nomine *Boulle* *cicutæ* radicem ad scrupulum unum in febribus malignis, & quartanis dedisse, & omnibus diaphoreticis prætulisse.

Rene-

Renalmus in Observat. 3. & 4. ad Scirrhus hepatis, lienis, pancreatis solvendos scrupulum unum aut drach. β . radicis cicutæ in substantia exhibuit; aut dedit infusum cum drach. j vel drach. ij. hujus radicis factum.

Multa emplastra & linimenta officinalia succum cicutæ recipiunt.

Cæteroquin autem fere ab omnibus authoribus carbone nigro notatur, recensetur inter venena, damnatur, atque ideo ex medicina penitus exulavit.

Copiose ubique invenitur; nec tamen in hortis utilitatem aut locum habet, neque ad sananda pecora, minus ad curandos homines nunc adhibebatur.

Hinc prodiit semper frustra, & sine usu iterum exaruit.

Novimus tamen omnes, nil a *Deo optimo* creatum esse, quod non foret bonum & utile:

Unde apud me statui, hujus herbæ virtutes præ omnibus aliis experiri, atque ideo plurimos veteres ac recentiores scriptores hac super re legi, & consului.

Legendo autem inveni, hanc herbam usu externo antiquis maxime temporibus ad tumores frigidos dissipandos, ad scirrhos solvandos, cancrorumque dolores mitigandos magno cum effectu fuisse adhibitam.

Eam vero, interne datam, teterrimum venenum esse, omnes clamitarunt.

Prima itaque pericula externo usu erant facienda.

Qua-

Quapropter hanc herbam ficcata, & conscissam intra lintheamina decussatis filis in matratium confui, simile matratium in aqua ebulliente per aliquot minuta reliqui, dein, expresso superfluo liquido, ad partes affectas calide applicui.

Hac ratione pessimæ gangrænæ progressum aliquoties inhibui, & corruptum a sano separavi.

Qui talia matratia, aquæ incocta, ob ingratum fœtorem, aut natum inde pruritus ferre non poterant, iis lacti incocta adhibui.

Hæc dein facile tulerunt, nec quid mali experti sunt, & omnes habuerunt levamen.

Viro sexagenario, a multis annis doloribus podagricis divexato, non tantum

A 3 fimi-

fimili fomento dolores mox f. davi, sed
& tophos podagricos integre emollivi,
& difpuli.

Unde factum est, ut rediens podagra nec amplius adeo violenta, nec diuturna fuerit.

In annofo rheumatifmo, & dolore arthritico pilulis, poſtea deſcribendis, & fomento ex *Cicuta* ægris aliquoties magnum levamen attuli, quosdam penitus liberavi.

Aliquos tamen, continuato licet uſu, nequaquam juvi; nemini autem, quantum ego novi, nocui.

In ſtrumis ſcirrhofis, in indurationibus glandularum, mammaram, & in peſſimis cancris non exiguos effectus vidi, & expertus ſum.

Ubi

Ubi tamen tumores inflammatorii, aut serofi calidi adfunt, ibi tale fomentum ex cicuta minus convenit.

Poterit tamen & in his casibus habere locum, si debitæ antea evacuationes fiant.

Emplaftra, quæ succum *Cicutæ* recipiunt, magnam quoque utilitatem in medicina habent, & talia sæpe solvunt & dissipant, quæ omnibus aliis resistunt.

Unde suspicari cœpi, an non in succo cicutæ vis illa solvens, penetrans, & discutiens lateret?

Succum igitur ex *Cicuta* expressi, & in vase terreo lentissimo igne in extractum inspissavi.

Hoc extractum ilico in homine tentare, nefas erat.

Qua de causa cani parvo, famelico, ter de die dedi scrupulum unum hujus extracti & frustum carnis.

Sedulo tunc attendi, quænam in cane mutationes fierent.

Verum canis mansit sanus, alacer, & magno desiderio ossam expectavit.

Secundo die, data eadem extracti quantitate, idem expertus sum.

Neque tertio die malum in cane symptoma adverti.

His audacior redditus, in me ipso experimentum feci.

Mane ac vesperi sumsi granum unum hujus extracti, & vasculum unum infusi theæ hausi desuper.

Diætam tunc paulo strictiorem observavi, ut ilico adverterem, si quid insoliti in meo corpore fieret.

Tali

Tali dosi per octiduum continuavi, nec minimam inde molestiam sensi; fui agilis, robustus, optimam habui memoriam, appetii, placide dormivi.

Altera septimana auxi dosin, & jam mane & vesperi duo grana deglutivi, neque inde quid mali aut insoliti in meo corpore ortum est.

Jam ergo optimo jure & salva conscientia hoc in aliis mihi licuit tentare.

Quæ autem radici cicutæ vis inesset? quoque scire volui.

Radix recens dum in taleolas discinditur, fundit lac, quod gustu amarum & acre est.

Hujus lactis unam alteramve guttulam linguæ apice delibavi.

Mox lingua facta est rigida, intumuit, valde doluit, & ego nec verbum loqui poteram.

A 5

Si

Sinistro hoc eventu terrefactus multum timui.

Ex lectione tamen autorum memini, quod acida similibus medicamentorum viribus resistent, & virulentiam enervent.

Hinc succo citri linguam totam abluui, & apicem hoc succo perfricui; quo facto, statim magnum levamen percepi, abierunt dolores, tensiones, & balbutire potui.

Post horæ quadrantem idem repetii, & tunc cœperam paulo liberius loqui.

Iteratis dein vicibus applicato hoc succo tandem post binas horas lingua libera facta est, & evanuit omnis metus.

An non igitur in lacte radicis maximum virus latet?

Ra.

Radix exsiccata, & in pulverem redacta, minus nociva est.

Etenim hujus pulveris granum unum aut duo aliquoties sine noxa assumfi.

Dum de his certus fui, pilulas sequentes paravi:

℞. Herbæ recentis cicutæ q. f.

Exprimatur succus, isque recens lentissimo igne in vase terreo (sæpius agitando, ne amburatur) coquatur ad spissi extracti consistentiam, hoc extractum. f. q. pulveris foliorum cicutæ in massam pilularem subigatur; ex qua fiant pilulæ granorum duorum.

Si ex cicuta sufficiente quantitate aquæ aliquamdiu cocta succus exprimatur, tunc fit extractum minus efficax; attamen utile.

Pilu-

Pilulæ possunt argento vel auro obduci, vel diversis pulveribus conspergi, ut odor ingratus evitetur.

Vel idem extractum poterit in bolis, in mistura, aut alia quacunq̃ue convenienti forma exhiberi, ne ægri diuturno usu abhorreant, & defatigentur.

A minima dosi semper incepti, & sub initium mane & vesperi unicam solummodo pilulam exhibui, tertio quartove die dedi ter talem pilulam.

Post octiduum ter de die cœpi duas dare, & hac ratione sensim (si necessitas id postulavit) augendo ascendi, usque dum ad drachmam unam, vel drachmam unam cum semisse spatio unius diei deveni.

Nil unquam mali observavi, licet has pilulas per unum alterumve annum
&

& ultra, continuato usu, etiam sanis exhibuerim.

Subinde curam statim majori pulularum dosi inchoavi, & viso bono temperamento, & bonis viribus in initio ilico bis terve per diem dedi pilulas duas, tres aut quatuor.

Nihilominus præstat semper parva dosi incipere, sunt enim idiosyncrasia, quibus medicamenta maxime innocua nocent; hinc ne his damnum inferamus, & ut sensim in naturæ similitudinem ægrorum cognitionem pertingamus, tuta via incedendum est.

Qualibet vice dum assumuntur pilulæ, datur unum alterumve vasculum infusi theæ, vel jusculi vitulini.

Si pulvis radicis *Cicutæ* sufficienti quantitate mucilaginis Gummi trogacanthi

in

in pilulas redigitur, exurgit medicamentum valde efficax; verum majri tunc in utendo circumspectione opus est.

CAPUT II.

CASUS I.

Admodum formosa puella a tribus annis gessit parotidem finiftram penitus scirrhofam, colore purpuream, quandoque acute dolentem, quandoque ab omni dolore immunem; magnitudine autem pugnum virilem hic tumor superavit.

A diverfis medicis & chirurgis diverfa interna externaque remedia sunt exhibita; verum omnia effectu caruerunt.

Tan-

Tandem ægra accessit Dominum *Leber*, chirurgum nosocomii civici; hic me in consilium vocavit.

Casu & formulis, præscriptis, rite examinatis vidimus, remedia maxime solventia, discutientia &c. interne æque ac externe fuisse adplicata.

Hoc igitur in genere nil amplius superesse conclusimus, quam spiritum frumenti cum mercurio sublimento.

Unde, adposito externe emplastro de ladano, dedimus spiritum frumenti &c. atque præterea ægra copiose haurire debuit decoctum radicis gram. cich. tarax. &c.

Per tres septimanas his diligentissime assumtis nullum omnino levamen, nullam prorsus mutationem deprehendimus.

Hinc statuimus tentare pilulas e cicuta paratas.

Ab

Ab uno solummodo grano, mane & vesperi fumendo, inchoavi, & fingula vice unum alterumve vasculum infusi flor. samb. superhibendum dedi.

Post octiduum rediit ægra plena solatio, & nobis læta narravit, ostendit que, quod tumoris moles esset minor, mollior, mobilior.

Effectum mirati facile concessimus, ut ægra, suæ pulchritudinis recuperandæ avidissima, hoc remedium continuaret.

Elapso altero octiduo nos denuo accessit, malum autem fere in eodem statu fuit.

Quapropter dosin auxi, & mane ac vesperi dedi binas pilulas.

Quo factò, intra triduum plus quam dimidia duritiei pars abiit.

Dein

buit, quod mox sub axillis, mox in inguinibus, mox in collo glandulæ intumuerint.

Applicato emplastro, sumtoque medicamento purgante hi tumores sub initium semper disparuerunt; successu autem temporis pertinaciores facti sunt, & quandoque ex usu emplastri in ulcera abierunt, quæ, effuso copioso ichore, post aliquot septimanas sponte iterum consolidata sunt.

Vires ægræ sensim diminuebantur, intumuerunt pedes, & glandulæ subaxillares; tandem mamma dextra quoque increvit, & tota scirrhusa facta est.

Apposito tunc emplastro mox dolor acutus mammam invasit, durities abiit in tubera, accessit color purpureus, dein lividus; demum cutis, duobus

bus in locis summo cum dolore rupta, efformavit bina ulcera cancrofa, fœtidiffimo & acri ichore manantia.

Dolor quotidie circa vefperas multum eft adauctus.

Varios medicos & chirurgos hæc ægra adiit, plurima affumfit remedia, nullum tamen unquam levamen percepit.

Demum die 14. Septembr. 1757. ad me venit, re bene examinata, hanc optimam pilulas experiundi occasionem putavi, præbuique mane & vefperi pilulas binas, quarum quælibet granum unicum pondere habuit, atque his fuperbibendum dedi infufum foliorum veronicæ.

Vigefimo fecundo Septembr. vidi colorem lividum fere ubique in læte rubrum

brum, hinc inde in naturalem esse mutatum; dolores fuere multo mitiores, & fætidii ichoris loco materies tenuis puriformis comparuit.

Secundo Octobr. color totius fere mammæ naturalis fuit, moles & durities erant minores, dolores exigui, pus bonum.

Decimo quarto Octobr. mamma iterum cœpit tumere, rubere, tendi, & magnis doloribus torqueri, puris loco ichor effluxit.

Dolui finiftrum experimenti fucceffum; non tamen fpem abjeci: etenim accurate inquirendo deprehendi, tempus menftrui fluxus inftare, mali igitur caufam ex eo poffe repeti, judicavi; hinc fuafi ægræ, ut pilulas fine interruptione continuaret.

Al-

Altero die proruperunt menses, mamma detumuit, rediit color naturalis, imminuti sunt dolores; unde ægra in assumendo alacriter perexit.

Vigesimo quarto Octobr. inveni mammam multo minorem, molliorem, pus bonum; iussi, ut jam mane & vesperi pilulas tres assumeret.

Tertio Novembr. magna puris boni copia ex ulceribus prodiit, mamma fuit minor, ægra frequentes in mamma sensit fornicationes, tumores sub axilla dextra quoque fundi cœperunt.

Decimo nono Novembr. narravit ægra: quod menses debito tempore fluxerint, & quod tunc mamma iterum intumuerit, & dolores majores essent orti; his tamen non territa pilulas semper continuavit.

B 3

Dum

Dum mammam conspexi, deprehendi partem supra papillam mollitie & magnitudine fere naturalem, pars autem infra papillam lapidis instar dura adhuc fuit; dedi mane & vesperi pilulas quatuor.

Secundo Decembr. rediit ægra tristis, & conquerens, quod ob acutissimos nocturnos in mamma dolores non posset dormire, quod appetitus esset penitus deletus, os amarum, glutinosum, ructus fætidi, frequentes.

Verum ægra horum symptomatum causam simul fassa est; etenim dixit: se aliquot abhinc diebus carnem suillam fumo induratum, & brassicam minus accurate coctam comedisse, & ilico inde pondus in ventriculo, & nauseam ortam esse, doloresque increvisse.

Qua-

Quapropter præscripti purgans ex rhei electi Scrup. ij. & crem. tart. Scrup. i. quod alvum quinquies movit, appetitum mox restituit, & reliqua symptomata mitigavit.

His factis, mane & vesperi quinque pilulas exhibui, quarum quælibet pondere duo grana habuit; hinc jam longe majorem copiam assumsit, quam antehac.

Decimo octavo Decembr. enarravit ægra, quod tempore fluxus menstrui vix perceperit dolores, quodque color mammæ naturalis permanferit.

Inquirendo tunc in tumorem infra axillam, tetigi, eum esse longe minorem, & valde mobilem; ulcera erant pura, & jam in sanationem vergere videbantur, pus, quod fundebant, paucum erat,

& optimæ consistentiæ & coloris. Mammæ medietas supra papillam colore, magnitudine, & mollitie omnino naturalis fuit; verum medietas infra papillam, ad omnia rebellis, lapidea mansit; hinc de hujus resolutione jam merito erat dubitandum; nihilominus ægra, viso jam tanto progressu, se sine interruptione diligentissime his pilulis usuram promisit, & rogavit, ut eas ipsi non denegarem.

Mane & vesperi sex pilulas nunc exhibui.

Vigesimo quarto Decembr. ægra ingentes dolores in mamma habuit, & mamma iterum tendi, & valde rubere cœpit.

Mala autem hæc symptomata tunc accessisse, affirmavit ægra, dum tri-
duo

duo abhinc mammæ ulcera, crustis crassis obducta, coaluerunt, dumque liber materiei exitus fuit interclusus.

Igitur ad crustas has emolliendas mammæ imposui emplastrum de spermate cete.

Altero die crustæ deciderunt, & ex ulceribus effluxit serum acre, dein pus prodiit, & mox tumor mammæ immixtus est, rubedo disparuit, abiitque omnis dolor.

Decimo quinto Jan. durities infra papillam, quæ huc usque immutata persistit, nunc cœpit fundi, ægra nullos dolores habuit, & menstruus fluxus debito tempore rediit, nec ullum malum symptomata produxit.

Tertio Februar. ægra continuos ructus, nauseam, præcordiorum anxietates,

tes, & in mamma majores dolores conquesta est, dixitque, quod id experietur semper, dum ex leguminibus quidquam assumit; mammam tamen quoad magnitudinem, colorem, mollitiem in eodem statu deprehendi, quo fuit die 15. Jan.

Quoniam ventriculum ab assumtis oneratum adverti, purgans exhibui, quod magna cum euphoria operatum est; dein in usu pilularum pergendum erat.

Vigesimo quarto Febr. ægra admodum bene se habuit, Scirrhus sub axilla fuit multo minor, & ea durities, quæ infra mammæ papillam hæsit, inveniebatur mollior, & in sex moleculas divisa, gaudebam tunc multum, quod & hic scirrhus, alias pertinacissimus, tandem mutaretur. De-

Decimo tertio Mart. omnia in eodem statu sine ulla mutatione inveni. Suasi ideo, ut ter de die sex pilulas fumeret.

Decimo April. scirrhus infra papillam mollis fuit, neque moleculæ amplius distingui potuerunt, ulcera fuere multo minora, nitida, pus bonum.

Vigesimo nono April. fere omnia in eodem statu fuerunt; ægra rogavit, ut purgans præscriberem, quoniam levem nauseam & pondus sentiret.

Dedi igitur Drachmam unicam rhei, quæ magnam copiam materiæ biliosæ eduxit, & ægra dein belle habuit.

Vigesimo quarto Maj. mamma tota ad naturalem fere mollitiem, & magnitudinem rediit, ulcera cœperunt coire, & paucum solummodo, optimi coloris

&

& consistentiæ, pus exstillavit, tumor sub axilla fuit exiguus.

Tertio Jul. mamma tota naturalis fuit, ulcera concreverunt, tumor sub axilla vix amplius pisum adæquavit.

Iussi, ut nunc a pilulis abstineret, & rediret post aliquot septimanas, ut hac ratione viderem, an mamma maneret bona? an iterum abiret in pejus?

Vigesimo sexto August. inveni omnia bona, & fœminam integre sanam.

Statim sub initium curæ, dein quinto mense, tandem finita integra cura hanc fœminam ad *Illustriissimum Baronem VAN SWIETEN* adduxi, ut experimenti progressum videret; lætabatur Is semper, & pro innata sua benevolentia hanc ægram qualibet vice pecuniis remuneratus est.

Ca-

C A S U S T E R T I U S.

Fœmina, viginti quatuor annorum, semper alias sana, ab anni spatio advertit in mamma dextra tuberculum durum, mobile, quod sensim adeo increvit, ut 12. Octobr. 1758. dum me accessit, ovum anserinum magnitudine adæquaverit.

Examinando vidi perfectum
Scirrhum esse.

Præbui ideo mane & vesperi tres pilulas, quarum quælibet grana duo pondere habuit, jussique, ut infusum, quaecumque placeret, superbiberet.

Vigesimo quinto Octobr. ad me rediit, & inveni tumorem molliorem, paulo minorem; rogavit ægra an non lice-

ret

ret emplastrum adplicare, verum recu-
favi, ut experirer quid pilulæ solæ effi-
cerent, & suasi propterea, ut jam mane
& vesperi quatuor pilulas assumeret.

Decimo sexto Novembr. vidi scirr-
hum in plurimas moleculas molles divi-
sum, gaudebat fœmina de bono successu.
Menstruum fluxum rite habuit, neque
tempore menstruo a pilulis abstinuit,
quoniam nullam inde turbam advertit.

Præscripsi purgans, quod bene ope-
ratum est, & mamma notabiliter detu-
muit.

Dein jussi eam pilulas continuare.

Decimo quinto Decembr. rediit, &
mamma fere naturalis fuit, exigua mo-
do pastacea moles supererat.

Tertio Jan. mamma erat penitus na-
turalis.

Tunc

Tunc denuo præscripsi purgans, & ab eo tempore hanc fœminam non amplius vidi.

C A S U S Q U A R T U S.

Mense August. 1758. virgo, 18. ann., ex morbo acuto in nosocomio convaluit, & postquam vires cepit recuperare, sensit in mamma dextra ingentes dolores; hæc autem mamma jam a fesqui anni spatio lapidis instar dura fuit.

Dedi tunc pilulas ex Gum. ammon. sapon. venet. sal. polychr. rheo &c. externe chirurgus H A F F N E R cataplasma ex sapone veneto, lacte soluto, applicuit.

Ab initio res in melius mutabatur, & mamma mollescere cœpit, & dolores remiserunt.

Post-

Posthac vero iterum increverunt dolores, mamma denuo durior & purpurea facta est; tandem livuit, & post aliquot dies cutis rupta ulcus, sordidum & multo foetidissimo ichore manans, efformavit.

Hinc externe fomentum ex foliis cicutaë adplicui, & interne dedi mane & vesperi tres pilulas, quarum quaelibet grana duo pondere habuit.

Eodem adhuc die his remediis dolores multum imminuebantur.

Tertio die color lividus cœpit evanescere, & foetidi ichoris loco tenuis pus comparuit.

Septimo die tota mamma læte rubuit, ulcus fuit nitidum; dolores, qui per diem exigui erant, versus vesperas paulisper exacerbati sunt; pus in ulcere
jam

jam nunc bonum deprehendebatur, & mamma mollior.

Decimo quinto die ulcus videbatur in sanationem tendere, mamma multo mollior fuit, & color fere naturalis, dolores aut pauci, aut nulli.

Vigefimo die mamma mole minor & mollior erat, & ulcus coaluit.

Vigefimo quarto die aderant enormes dolores, qui ab eo tempore inceperunt, quo ulcus claufum est.

Ad dolores mitigandos opio opus fuit.

Vigefimo quinto die mamma circa papillam valde mollis erat, & quædam obscura fluctuatio percepta est; noctu ob ingentes dolores opium denuo dari debuit.

Præterea tamen ab hoc die cepi mane & vesperi quatuor pilulas exhibere; &

C

fomen-

fomentum ex cicuta sedulo adplicatum est.

Vigesimo octavo die manifesta erat fluctuatio, & dolores tunc acutissimi; rogavit ipsa ægra, ut mamma pertunderetur, quod & me suadente, diligentissimus mei nosocomii chirurgus HAFNER perfecit.

Puris boni ingens copia effluxit, dolores ilico remiserunt, & mamma tota collapsa est, in ambitu solummodo quædam scirrhosæ portiones tangebantur; color mammæ naturalis fuit.

His factis, præter pilulas & fomentum ex cicuta nil adplicuimus, ut experiremur, quid his solis fieret.

Quotidie sat magna puris boni copia prodiit, & scirrhosæ portiones adeo cito dissipatæ sunt, ut quadragesimo die

ex

ex iis nil fere superfuerit, & ulcus mundum jam cepit sanari.

Quinquagesimo die mamma sana erat, & ulcus cicatrice obductum est.

Solis igitur his pilulis, & fomento ex cicuta hæc ægra integre curata fuit; neque unquam quid mali ex fomento aut pilulis percepit; alvus quotidie bene cocta prodiit, exceptis iis diebus, quibus opio utendum erat.

Sub finem purgans huic ægræ exhibui, quod magna cum euphoria alvum quater eduxit.

Post tres dein dies prima vice menses citra vel minimum incommodum proruperunt, unde hæc, jam integre sana, nosocomio valedixit.

CASUS QUINTUS.

Fœmina, 28 ann., sex septimanis ab ultimo partu in mamma dextra duritiem & dolorem advertit, & infans ubera fugens hanc mammam respuit.

Sub initium nil adplicuit præter lintamina, fumo aromatico imprægnata.

Quum autem duritiem increfcere, & dolores augeri percepit, emplaftrum mammæ adpofuit, verum mamma inde rubuit, & dolores adeo acuti facti funt, ut misera, noctu diuque, dormire non potuerit.

Tandem (8vo mense) accessit febris, fitis magna, & anxia respiratio; unde mater cum infante ad meum nosocomium translata est.

In-

Infantem ilico a matre separare statueram; verum is nil cibi potusve assumpsit, & continuo vagitu vires amissit; quam primum autem mammis iterum admotus est, quievit, & postea placide dormivit.

Hinc ægræ matris lac infanti erat concedendum.

Matri, quoniam febris magna fuit, & pulsus elevatus, durus, venam iussit secari; mammæ dolenti cataplasma emolliens applicui, & pro medicamento atque potu ordinario dedi decoctum resolvens, nitrosum.

Intra binos dies dolor in mamma valde mitis factus est, & febris penitus desinit.

Iisdem remediis per tres adhuc dies continuavi, & tunc fere omnes dolores

abfuerunt, durities vero manfit eadem, febris non amplius rediit; unde medicamenta mutavi.

Externe jam adponebatur cataplasma ex fapone veneto, lacte foluto; pro medicamento interno data eft miftura fequens:

℞. Sapon. venet. unc. β.

folv. in aq. flor. samb.

lib. j.

dein adde:

fal. polychr. dr. β.

fyrup. de cich. c. rheo

unc. ij. β.

m.

S. fumat ægra omni bihorio

unciam unam.

Postquam per decem dies fine interruptione hanc mifturam exhibui, nil

mu-

mutatum in mamma inveni, & ægra
sensim a medicamento abhorruit; In-
fanti cæteroquin sano glandulæ colli
tumere, & indurescere ceperunt.

Quapropter matri ter de die tres pi-
lulas sumendas dedi, & jussi copiosum
infusum flor. samb. desuper hauriret.

Intra triduum jam adverti mamam
in superficie molliorem, & ægra dixit,
quod liberius respiret, quod urina co-
piosius fluat.

Infans ubera matris sugens nequa-
quam inde quid mali sensit.

Post octo dies inveni Scirrhum
mammæ in plures moleculas divisum;
infans incidit in levem diarrhæam; &
mater jam non amplius tantam urinæ co-
piam reddidit.

Decimo quarto die mamma tota pastacea fuit, ægra bene appetiit, alvum quotidie solito naturæ cursu, ut antehac, deposuit; infans leni diarrhæa adhucdum laboravit, inde autem debilitatus non est, & colli glandulæ sensim ad naturalem statum redierunt.

Vigesimo quarto die mamma fere naturalis fuit, neque infans diarrhæa amplius vexabatur.

Trigesimo die matri dedi drachmam unam rhei electi, unde probe purgata est; & post aliquot dies integre sana cum sano infante ex nosocomio discessit.

Dosin pilularum non auxi, novem quotidie suffecerunt.

CASUS SEXTUS.

Viro, sexaginta quatuor annorum, foedissimus cancer ab angulo oris sinistro ad aurem usque omnia depascebat, remedia quaecunque tentata malum nequaquam inhibuerunt; ipse cortex peruvianus effecit nihil.

Dedi igitur mane & vesp̄eri pilulas sex cum infuso flor. samb. & externe apposui emplastrum diapomphol.

Primo die æger nullum levamen habuit.

Secundo die dolores remiserunt, æger noctu dormivit, neque ulcus tantopere foetuit.

Tertio die copiosissimum serum acre ex ulcere effluxit, & labia prius valde tumida, detumuerunt.

C 5

Quar-

Quarto die minor ichoris copia pro-
manavit, & fœtor fuit exiguus.

Quinto die ichoris loco tenue pus com-
paruit, & ulcus satis purum videbatur.

Sexto, septimo, octavo, nono die
eadem observata sunt, dolores erant
pauci, appetitus bonus.

Decimo die dolores iterum majores
fuerunt, ulceris labia erant tensa, tu-
mida, & valde rubra.

Duodecimo die denuo copiosum fe-
rum ex ulcere destillavit, unde dolores
mitigati sunt, & tumor labiorum immi-
nutus.

Decimo Tertio die ulcus iterum for-
didum fuit, tetrum odorem sparsit, &
magnum dolorem excitavit.

Decimo Quarto die auxi pilularum
dosin, atque mane & vesperi octo exhibui.

De-

Decimo Quinto die ulcus copiosissimo fero manavit, & dolores multum decreverunt.

Decimo Sexto die aderat bonum pus neque ullum dolorem conquestus est æger.

Decimo Septimo die ulcus mundum videbatur, pus omnino bonum, dolor nullus.

Decimo octavo die idem observatum est.

Decimo Nono die redierunt denuo magni dolores, intumuerunt ulceris labia; unde æger pertæsus rus abivit, & balneatori se se confidit; hic autem emplastris & decoctis tantum effecit, ut cancer mox integram fere faciem occuparit, & miserrimo ægro intra tres septimanas adtulerit necem.

Sub

Sub usu pilularum cancro limites ponebantur, etenim is neque in amplitudinem, neque profunditatem prorepfit; ilico autem in pejus ruit, dum æger a pilulis abstinuit.

C A S U S S E P T I M U S.

Nobilis matrona venando Sclopetum paulo fortius ad mammam dextram adtruit.

Dolorem inde magnum non habuit; sed post unam alteramve septimanam advertit in eadem mamma tuberculum, pisum magnitudine adæquans.

Hoc tuberculum citra dolorem sensim increvit ita, ut nucem juglandem multum superaverit.

Hoc in statu hæc matrona ad me mitebatur, & ilico, casu examinato, mane & vesperi tres pilulas exhibui.   Octa-

Octavo die ad me rediit; inspiciendo mammam, nil mutatum inveni.

Decimo sexto die tuberculum in superficie mollius apparuit; nullum unquam dolorem hæc matrona in mamma percepit; dum autem his pilulis usa est, alvum quotidie præter consuetudinem bis aut ter liquidam deposuit, vires tamen inde diminutæ non sunt, neque appetitus turbatus.

Post mensis spatium tuberculum mole minus, mollius, & longe mobilius videbatur.

Elapso secundo mense tuberculum fere $\frac{1}{2}$ minus erat, & molle, hinc pilulas sedulo continuandas suasi; verum ab hoc tempore hanc matronam non amplius vidi.

Sub

Sub usu pilularum semper sana fuit, menses ipsi rite prodierunt, neque iis fluentibus pilulas neglexit, quoniam nullam inde noxam observavit.

C A S U S O C T A V U S.

Fœmina, 43. ann., 22. Mart. 1759. me accessit, gerens mamam finiftram admodum magnam, lapidis instar duram, immobilem, purpuream, hinc inde lividam, & acutissime dolentem; præterea brachium ejusdem lateris præ dolore mammæ & tumore glandularum subaxillarium movere non potuit, respiratio inter ambulandum fuit brevis, difficilis, tussiculosa.

Omnia signa cancrum occultum adesse testabantur.

Cau-

Causam & originem hujus mali in maritum rejecit, qui, sesqui anno abhinc, cubitu in hanc mammam fortiter impigit; unde mox tuberculum natum est, quod in tantam molem accrevit, & abiit in cancrum.

Antequam huic fœminæ quid medicamento exhibui, eam ad *Illust. Baronem VAN SWIETEN* adduxi, qui rebus rite consideratis casum difficilem & experimento dignum agnovit, suavitque, ut mane & vesperi tres pilulas darem, atque hanc fœminam omni decimo quarto die ad *Eum* mitterem, ut hac ratione de effectu esset certus.

Trigesimo Mart. fœmina ad me rediit, dicens: dolores esse minores, cæteroquin vero mammam in priori statu permanfisse.

Jussi

Jussi tunc ut mammam denudaret, & vidi statim, colorem totius mammæ mutatum esse, ita quidem, ut ea ex parte, qua mamma purpurea fuit, nunc lætus rutilus color adesset, qua parte vero livida & subnigra fuit, nunc purpurasceret; imo versus axillam apprehendi mammam molliorem; hinc suasi, ut pilulas fedulo continuaret.

Sexto April. eam adduxi ad *Illustriss. Baronem* VAN SWIETEN; gaudebat Is summo opere de bono remedii effectu, etenim vidit manifeste colorem, qui antehac cancrusus erat, jam hinc inde in naturalem mutari, aliis in locis læte rubere, & nullibi amplius livere. Dolores quoque minores esse fœmina affirmabat; verum respiratio mansit æque difficilis, tussiculosa. *Illust. Baro* tangendo mam-

mam

mam ubique in margine molliorem, & minorem invenit; quapropter foeminam pecuniis donavit, ut in utendo alacriter pergeret.

Decimo tertio April mamma iterum mollior, & paulo minor fuit; verum supra papillam erat quoddam spatium, tres pollices longum, duos latum, quod nullo modo mutabatur, & valde rubuit, & fuit immobile.

Iussi tunc, ut ægra mane & vesperi quinque pilulas assumeret.

Vigesimo April. cum ægra adivi *Illust. VAN SWIETEN*; conquerebatur tunc dolores per vices redeuntes, acute pungentes, rodentes, urentes; tussis fuit paulo frequentior, dixitque ægra quod tussiendo majorem in mamma dolore sentiret, quod pulmo cum mam-

ma,

ma quasi cohereret, eamque tussiendo introrsum traheret.

Cæteroquin portio mammæ versus axillam, sesqui pollicem lata, mollitie, colore, & magnitudine penitus naturalis erat; hinc *Illust.* VAN SWIETEN, mammæ duritiem glaciei instar fundi ajebat.

Nihilominus tamen tumor supra papillam immutatus perfitit.

Tussi siccæ, ut paulisper iretur obviam, tunc præter pilulas præscripti decoctum ex rad. alth. fol. alth. & Syrupo alth.

Vigesimo Septimo April. ægra eandem tussim, & eosdem dolores conquesta est; verum advertit ipsa, quod thoraculam longe arctius possit constringere, quam ante quatuordecim dies, & hinc conclusit, mammam esse minorem.

In

In dosi pilularum, & in usu decocti perreximus.

Quarto Maj. denuo accessimus *Illustriſſimum* Baronem, mamma tota minor & mollior fuit, excepta ea duritie, quæ supra papillam costis firmissime adhæsit.

Decimo Octavo Maj. ægra melius se habuit, tussis fuit minus molesta, dolores mediocres, mamma mollior. Durities supra papillam in eodem statu permanſit; tussi autem sputum glutinosum prodire cepit.

Primo Junii *Illustriſſimus* VAN SWIETEN lætabatur, dum vidit mammam ad minimum $\frac{2}{3}$ esse minorem. Ægra autem conquerebatur dolores nocturnos, tussim noctu molestam; unde suavit *Illustriſſimus*, ut vesperi ægræ massa pilularum de cynoglossa exhiberetur.

Decimo Quinto Junii ægra rediit læta, dicens: quod jam bene dormiret, rarius tuffiret, quod fere omnium dolorum esset expers; respiratio erat paulo liberior, sputa purulenta prodierunt.

Durities supra papillam quoque cepit mollescere.

Vigesimo Nono Junii ægra denuo liberius respiravit, sputa purulenta facile rejecit, durities autem supra papillam fuit in eodem fere statu. Hinc externe fomentum ex foliis cicutæ adplicui.

Decimo Tertio Julii rediit conqurens, quod ex fomento applicato durities supra papillam incipiat exulcerari.

Dum mammam consideravi, vidi, parvo in spatio epidermidem secessisse, cutim esse ruptam, & ichorem acrem exstillare.

Dum

Dum autem in causam accuratius in-
quisivi, falsa est ægra, quod ingratum
pruritus & fornicationem in mamma
perceperit, quodque tunc partim un-
guibus, partim indusio duriorem mam-
mæ partem fortiter fricuerit, & quod
ab eo tempore ardorem ingentem sen-
serit, & ichoris stillicidium.

Fomentum iussi continuare, & pilu-
las mane & vesperi octo dedi.

Vigesimo Julii jam aderat ulcus sat
profundum, labia ulceris erant livida,
ichor valde fœtuit, ægra habuit majores
dolores, sputis pus prodiit.

Vigesimo septimo Julii ulcus iterum
profundius fuit, verum dolores remi-
serunt, ichor effluens fœtuit, pus nul-
lum aderat; frustra autem lata, coria-
cea, dura, fœtida ex ulcere prodibant,

hinc durties supra papillam, huc ufque ad omnia rebellis, exfoliatione minui videbatur.

Sputa purulenta copiofe procefferunt; tuffis autem in ulcere tenfionem, & magnum dolorem excitavit.

Labia ulceris naturalem colorem fenfim iterum recuperarunt.

Hoc in ftatu hanc ægram ad meum nofocomium fufcepi.

Dominus *Haffner* chirurgus eam bis quotidie deligavit, & ulcus linteis carptis, infuso cicutæ madidis, implevit; plurima quotidie frufta coriacea exciderunt, & tumor multum imminutus eft, ægra nullum dolorem habuit, fine opio dormivit, de die autem frequenter tuffivit, & sputa purulenta egeffit.

Quinto Augufti in ulcere pus cepit
com-

comparere, foetor fere omnis evanuit, & durities suppuratione minuebatur, labia ulceris erant pura, & optimum habebant colorem; vires ægræ erant satis bonæ, sputa libere prodierunt, & respiratio fuit multo facilior.

Decimo sexto Augusti ægram denuo ad *Illustriss. Baronem VAN SWIETEN* adduxi; mirabatur, quod scirrhus, antehac adeo pertinax, nunc benigna suppuratione minueretur, fecitque spem maximam, fore: ut consumta hac pauca superstitie duritie, ulcus sponte consolidaretur.

Et sane, omnia successerunt optime, & jam plurima sanationis signa aderant.

Vigesimo quarto Augusti ægra denuo frequentiore tussim, & inde in mamma magnos dolores conquereba-

D 4

tur;

tur; etenim dixit, quod mamma, quasi chorda ligata, tussiendo versus cavum pectoris acutissimo cum dolore traheretur; hinc noctes fuerunt iterum inquietæ, quare denuo ad opium confugiendum erat.

Dato opio ægra belle se habuit, appetiit, vires erant majores, tussis minus molesta, sputa facilia, purulenta.

Secundo Septembr. circa octavam matutinam vidi hanc ægram bono in statu, extra lectum deambulantem, nec de dolore, nec de tussi conquerentem.

Eodem adhuc mane clanculum ab amicis vinum adferebatur, quod ægra abeuntibus amicis jejuno adhuc ventriculo avidissime hausit; unde mox vertiginosa vomuit, cecidit, & intra pauca minuta obiit apoplectica.

In

In dura & pia matre plurimas venas varicofas invenimus, cerebellum copiofo, grumofa fanguine comprimebatur.

Pulmonis finiftri lobus medius, totus fcirrhofus & gravis, repertus eft, lobus autem fuperior partim fcirrhofus, partim fuppuratus.

Bini hi lobi cum pleura ex anteriori parte erant firmiffime connati, nec fine læfione inde potuerunt fe parari.

Ulcus fuit purum, mufculi pectorales faniffimi; labia ulceris optimum colorem habuerunt, & cum partibus vicinis denuo concrefcere, propiusque ad fe invicem accedere ceperunt; hinc nemo de integra hujus ulceris curatione dubitare potuiffet.

CASUS NONUS.

Fœmina (23. ann.) a binis annis in toto collicircuitu glandulas tumidas, & scirrhofas habuit, & hac ratione col- lum crassitie fere caput adæquavit.

Plurimæ ex his glandulis cancrofo ulcere corrodebantur.

Hæc ægra tentatis jam innumeris re- mediis, a diversis medicis & chirurgis exhibitis, nullum levamen percepit, & tandem ad nostrum nosocomium de- venit.

Egregius chirurgus *Haffner* externe ea omnia adplicuit, quæ ars chirurgi- ca indicavit, subministravitque.

Ego præterea decocta copiosissima & pilulas ex gum. ferulac., resin. lign. sanct., sapon. venet., terr. foliat tart., mafs. pil. extr. cath. &c. exhibui.

Per

Per sex septimanas hæc remedia diligentissime continuabantur, nullam tamen mali emendationem adverti.

Ulcera continuo fœtidum & malignum ichorem fuderunt; imo materies ichorosa membranam cellulofam corrofit, & profundos finus ac fistulas produxit.

Demum his confideratis, dedi spiritum frumenti cum mercurio sublimato.

Ægra autem inde dolorem in pectore fenfit, cepit tuffitare, & conquefta eft in offe fterno ardorem, licet copiofiffima decocta fimul hauferit.

Nihilominus tamen in quartam feptimanam hunc spiritum continuavi, quoniam fymptomata ex ufu hujus fpiritus fupervenientia, dein longe mitiora facta funt; verum tunc levis falivatio orta eft citra levamen. Hinc

Hinc & ab hoc remedio abstinui, atque externe adplicui, fomentum ex cicuta, & præter infusum heder. terr., veron., agrimon &c. dedi ter de die pilulas quatuor.

Sexto die dolores remiferunt, livor glandularum exulceratarum in lætam rubedinem transivit, ichor evanuit, & pus dilutum ejus loco visum est.

Decimo die tumor colli & glandularum fuit longe minor, ulcera fatis pura, pus bonum, ægra quiete dormivit, appetiit, nullos sensit dolores.

Vigesimo primo die jam quædam ulcera cicatrice obducebantur, tumor colli fuit multo minor, glandulæ multæ jam naturales, sinus minus profundi.

Juf.

Iussi tunc, ut ægra ter de die sex pilulas affumeret.

Trigesimo secundo die omnia iterum erant meliora, plurimi sinus jam fuerant clausi, binæ solummodo magnæ, callosæ fistulæ in parte sinistra supererant, quæ, arte chirurgica sectæ, eodem fomento, & iisdem pilulis intra quatuordecim dies percuratæ sunt, & tunc fere omnes glandulæ ad naturalem statum redierunt, nulla scirrholia durities amplius tangi potuit, pauca tantum pastacea tubercula hinc inde reperta sunt

Dedi tunc ægræ purgans ex rhei dr. β. scammon. gr. viij. sal. polychr. gr. xv. quod sexies alvum solvit, nec ægram debilitavit.

Post-

Posthac per binas adhuc septimanas ter de die sex pilulas assumpsit ægra, externe autem nil amplius adpositum est.

Finitis his binis septimanis integra aderat sanitas.

Menstruus fluxus huic ægræ debito tempore semper rediit, neque pilulæ quidquam turbarunt.

Curatam hanc fœminam per tres adhuc septimanas in nosocomio retinui, ut viderem, an glandularum tumores non redirent? vel an sinus fors nimis mature clausi, denuo recrudescerent?

Verum fœmina mansit sanissima; unde eam ex nosocomio dimisi; rogans tamen, ut apparente vel minimo tumore ilico ad me reverteretur.

Est autem jam septimus mensis, quod eam non viderim.

CA-

CASUS DECIMUS.

Virgini (18. ann.) glandulæ submaxillares schirrhosæ factæ sunt, & quælibet fere ovum galinaceum magnitudine adæquavit.

Huic illico mane & vesperi sex pilulas dedi, quibus integro mense sine omni omnino effectu usa est.

Sexta septimana primo tumores ceperunt emolliri, & minui.

Sensim dein in toto ambitu pastacea mollities observata fuit.

Septima septimana quotidie ter sex pilulas exhibere cepi, præterea dedi omni octiduo purgans rhebarbarinum.

Hac ratione spatio trium mensium hæc ægra integre restituebatur.

CA.

CASUS UNDECIMUS.

Fœmina (67. ann.) a binis annis fœdissimum apertum cancrum in mamma sinistra habuit, qui tantæ erat amplitudinis, ut limbus ejus superior fere maxillam inferiorem adtigerit, inferior autem ad ventrem usque descenderit.

Illustrissimus Baro VAN SWIETEN, spectabilis Dominus Decanus de *Dietman*, celeberrimus anatomix Professor *Gasser*, chirurgix Professor *Jaus*, & alii, qui examini chirurgico in Domo *Universitatis* interfuerunt, hanc miserriam fœminam primo viderunt, eamque die vigesimo Junii 1759. ad me miserunt.

Mam-

Mamma tota fuit ex fusco-nigra, tuberosa, ichor vel eminus teterrime foetuit, ægra nec appetiit, nec præ dolore potuit dormire.

Iussi, ut mane & vesperi pilulas quatuor assumeret, & externe de die applicui fomentum ex foliis cicutæ, noctu vero emplastrum diapompholygos.

Vigesimo octavo Junii, rediit, & summo cum gaudio enarravit, quod non amplius tantopere doleret, noctu placide dormiret, neque tantum ac antea foetorem adverteret.

Mammam inspiciendo ichoris locus pus tenue observavi.

Sexto Julii color mammæ fuit rutilus, pus bonum, moles minor, fætor exiguus; hinc ægra se strenue continuaturam promisit, & infinitas egit gratias.   E   De-

Decimo quarto Julii cancer fuit multo minor, pus bonum, fætor nullus, color bonus, & ægra dixit, quod interim magna frustra, ex mamma separata, ceciderint, quod omni altero vel tertio die ingens feri copia ex mamma prodeat, quodque tunc moles mammæ visibiliter concidat.

Vigesimo secundo Julii omnia iterum erant meliora, & ægra de nullo incommodo conquesta est.

Postea, dum examen medicum fuit, hanc ægram denuo ad Domum *Universitatis* adduxi.

Illustrissimus VAN SWIETEN, spectabilis Dominus Decanus, omnesque medicinæ Professores, qui hanc miseram antea viderunt, egregium effectum, & celerem mutationem mirati sunt.

Ete-

Etenim color mammæ erat optimus, fœtor fere nullus, pus bonum, cancri moles $\frac{1}{2}$ minor.

Illustriff. VAN SWIETEN tunc hanc ægram auro donavit, & blandis verbis hortatus est, ut in usu sedulo pergeret.

Tertio Augusti mamma iterum minor videbatur, verum noctes erant inquietæ ob dolores, circa vesperas revertentes, hinc dandum fuit paregoricum, quod omnes turbas mox sedavit.

Fomento ex cicuta, & pilulis in eadem semper dosi continuatum est.

Decimo quinto Augusti mamma cancrofa pugnum virilem magnitudine adhuc paulisper superavit; pus aderat bonum, fœtor nullus, vires (ratione habita ætatis) bonæ.

Vigesimo sexto Augusti denuo *Illust.*
VAN SWIETEN adivimus, vidit is omnia esse valde bona, unde lætabatur, & spem dedit maximam, fore: ut intra paucas septimanas (si res semper ita pergeret) cancer penitus funderetur.

Secundo Septembris ægra omni ex parte bene se habuit, cancer pugnum non amplius adæquavit.

Sexto Septembris misit ad me, nunciatura, quod tempore matutino sedens in platea & fructus horæos vendens a subito violento vento ingens frigus per omnes corporis partes senserit, quod mox orti sint enormes ventris dolores, quos sequebatur alvi fluxus admodum copiosus & dolens, atque vires conciderunt ilico.

Julli

Iussi, ut statim a pilulis abstineret, & medicamenta simili in morbo convenientia præscripsi.

Altero mane mihi significari curavit, quod alvi fluxus, & dolores essent æque violenti, quod cum alvo prodeat sanguis, quod fitis sit magna, & accedat frequens animi deliquium.

Unde ego & Dominus *Leber* chirurgus eam eodem adhuc mane accessimus, & quæcunque ego interne aut externe utilia credidi, summa cum attentione adhibui, verum in omnibus fui frustra.

Tertio die facies facta est cadaverosa, & quarto die misera obiit.

Mammam post mortem abscidit Dominus *Leber*, eamque ad domum *Universitatis* adtulit, dum denuo examen medicum fuit. E 3 Tunc

Tunc vidit *Illustriff.* VAN SWIETEN, & omnes Medicinæ Professores celere & optimum in hoc desperato casu effectum; unde doluerunt, felicem experimenti progressum fortuita morte turbatum esse.

CASUS DUODECIMUS.

Die quarto April. 1759. celeb. Professor de HAEN foeminam ad me misit, cujus collum innumeri scirrhi occuparunt, quorum plurimi erant maligne exulcerati.

Mamma sinistra quoque tota scirrhusa fuit, & ea ex parte, qua axillam spectabat, livido ac purpureo colore tincta; ibidemque ex angusto foramine copiosus, ardens & erodens ichor effluxit.

Præ-

Præterea & sub axillis, & in inguinibus multi, diversæ magnitudinis, scirrhii latuerunt.

Sub initium statim ter de die quatuor pilulas huic fœminæ dedi, & infusum herbæ veronicæ superbibendum.

Decimo quarto die ægra rediit, & dixit, quod ex usu harum pilularum scirrhii exulcerati longe majorem ichoris copiam fuderint; verum quod ichor effluendo ne minimum ardorem in cute excitaverit.

Scirrhorum color, antea lividus, nunc naturalis aut rutilus fuit, moles quoque multo minor, major autem colli & glandularum mobillitas.

Ægra quoque sub axillis levamen habuit, etenim brachia facilius movere, & sine dolore (quod antea erat impos-

E 4

fibi-

fibile) arctius corporis trunco applicare potuit.

In mamma color lividus fere totus disparuit, & mamma fuit mollior, mole minor, & ex angusta illius apertura bonum pus prodiit.

In eadem pilularum dosi continuandum tunc putavi, & dedi tantam quantitatem, ut per tres septimanas sufficerent, ne ægra, e longinquo habitans, toties deberet redire.

Absumtis his pilulis rediit, & multi scirrho jam penitus evanuerunt, ulcera plurima bona cicatrice erant obducta; sub axillis, & in inguinibus tubercula fuerunt valde parva, omnia mobilia, nullo modo dolentia.

Mamma & mole & duritie fere naturalis fuit, & per aperturam paucum pus exprimi potuit. Pro

Pro integro mense tunc copiam pilularum exhibui, non tamen auxi dofin.

Mense elapso rediit ægra, rogans: an pilulas adhucdum deberet continuare, quoniam neque in collo, neque sub axillis aut inguinibus, neque in mamma quid doloris aut incommodi sentiret. Quoniam ulcera essent omnia sanata, & Scirrho adeo parvi, ut jam hos sine omni molestia ferre possent.

Dum mammam consideravi, inveni eam penitus naturalem, apertura erat optime consolidata, versus axillam tuberculum, ob parvitatem vix sensibile, tangebatur.

Ulcera colli firmas cicatrices habuerunt, Scirrho vel abierunt penitus, vel fuerunt adeo parvi, ut nec septima pars amplius superfuerit.

Sub axillis unum alterumve tuberculum, pisi magnitudine, repertum est, cætera erant omnia mollia, naturalia.

In inguinibus dixit ægra, quod omnis tumor disparuerit, & quod nunc liberrime ambularet.

Dedi denuo pro quatuor septimanis pilulas, & iussi his absumptis rediret.

Verum eam adhucdum exspecto.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Virgo, 18. ann., a multis annis parotides, glandulas submaxillares, totiusque colli scirrhusas & adeo tumidas habuit, ut collum crassitie caput multum excefferit.

Remedia, ab expertissimis medicis ac chirurgis præscripta, nihil omnino juverunt.

Imo

Imo plurimæ partes cœperunt vivere, vehementer dolere, tandem in cancrofa & fœtida ulcera abire; accessit fudor nocturnus, virium dejectio, tabes.

Licet hæc ægra ab illis, in quorum servitiis fuit, multum fuerit amata, nihilominus ob tam horrendas exulcerationes, ob ingentem & malignum fœtorem, atque inde timendum contagium, in nostrum nosocomium transferri debuit.

Ego & Dominus *Haffner* chirurgus inter hos Scirrhus & ulcera innumeros sinus & fistulas invenimus, præterea ægra fuit valde debilis, & conquesta est, quod ob dolores nocturnos dormire nunquam posset.

Hinc vesperi opio utendum erat.

De

De die autem bis exhibui tres pilulas cum infuso hederæ terrestris, scabiosæ, veronicæ & multo lacte. Externe adplicuimus fomentum ex cicuta.

Tertio die dolores jam longe erant mitiores, ichor copiosus profluxit, acer quidem, sed minus fœtens, & collum paulisper detumuit.

Octavo die hinc inde bonum pus comparuit, glandulæ plurimæ mobiles factæ sunt, & ægra sine opio cœpit dormire, fudor nocturnus quoque minus copiosus fuit.

Decimo Quarto die fere ubique bonum pus fuit, & tumores scirrhusi minores.

Auxi tunc pilularum dosin, & manu ac vesperi quatuor dedi; fomentum ex cicuta sedulo applicatum est.

Tri-

Trigesimo die Sudor nocturnus cessavit penitus, multi sinus jam erant clausi, ulcera optimum habuerunt colorem, & quædam jam ad sanationem vergebant; tres autem aderant fistulæ callosæ, quæ arte chirurgica debuerunt secari.

Quadragesimo quarto die jam quædam ulcera coaluerunt, reliqua dederunt pus bonum, tumor colli fuit multo minor, ægra appetitum & vires recuperavit.

Sexagesimo die ulcera fere omnia erant clausa, collum detumuit, & cutis colorem habuit naturalem, omnes glandulæ fuerunt minores, mobiles; verum supra claviculam sinistram hæsit scirrhus magnitudine ovum anserinum superans, & percussus edens sonitum cartilaginis,

nis, tumor hicce toto hoc tempore ex usu remediorum nullo modo mutatus est.

Septuagesimo quarto die multi scirrho in plures moleculas divisi reperiabantur; in sinistra colli parte una glandula de- nuo abiit in ulcus, & per tres dies materiam suppurulentam fudit; postea totus faccus collabebatur, & intra paucos dies cicatrix formata est.

Nonagesimo die collum jam in pluribus locis naturalem mollitiem & magnitudinem habuit, neque decima tumoris pars amplius superfuit. Scirrhus tamen supra claviculam in eodem statu permanfit, & quoniam mobilis fuit, atque omni medicamentorum vi restitit, eum scalpello volumus auferre; ast ægra renuit, & quum jam satis robusta fuit,

fuit, & collum commode movere potuit, e nosocomio ad suos rediit.

Per binos menses tunc ab omni medicamento abstinuit, & toto hoc tempore scirrhi nec majores nec minores facti sunt.

Tandem me iterum accessit, rogatura: an non & in suo servitio pilulis uti liceret?

Suasi ilico & dedi mane ac vesperi tres fumendas.

Post tres septimanas, absumtis pilulis, ad me rediit, & scirrhi erant minores, mobiliores.

Finita quinta septimana ægra denuo ad me accessit, mihiq̄ magno cum gaudio ostendit, quod pertinacissimus scirrhus supra claviculam sinistram, quem antea cartilagineum credidimus, nunc
esset

effet minor, & divisus in sex tubercula.

Mirabar effectum, quem jam longo tempore exoptavi; suaeque, ut nunc mane & vesperi quatuor pilulas fumeret.

Post quatuor septimanas hanc aegram iterum vidi, & erant omnia meliora.

Jam in quintum mensem his pilulis utitur, & nunc jam ter de die fumat sex, nil mali inde sentit, robusta est, bene dormit, libere respirat, quod antea non potuit, bene appetit, alvus prodit quotidie naturalis & rite cocta, scirrhi superstites sensim minuuntur, & omnia, lentam quidem, attamen integram sanationem promittunt.

CA.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

Die 12. Septembr. 1759. me adivit
fœmina, 40. ann., cujus mamma
dextra sex abhinc septimanis intumuit,
& abiit in scirrhum.

Doctissimus medicus *Collin*, qui me
sua præsentia tunc honoravit, hanc fœ-
minam simul vidit.

Statim in principio dedi ter de
die pilulas tres, & jussi, post octiduum
rediret.

Rediit tunc ægra plena solatio, quo-
niam scirrhus erat mollior, & mobilior.

Suasi, ut diligenter continuaret.

Spatio trium septimanorum feci, ut
redeunte ægra adefset iterum Dominus
Collin, qui summopere miratus est cele-
rem in hac fœmina effectum, etenim

F   jam

jam plus quam dimidia scirrhi pars evanuerat.

Pro integro mense tunc sufficientem pilularum copiam dedi, ne ægra, quæ integra fere hora abhinc habitavit, toties me accedere cogeretur.

Absumtis his pilulis scirrhus vix amplius ovi magnitudinem habuit.

Præscripsi tunc purgans, & pro altero mense iterum pilulas suppeditavi.

Finito hoc mense, magno cum desiderio hanc fœminam expectavi, verum non amplius rediit.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

Vir (53. ann.) ex impuro coitu malum venereum contraxit, idque partim ex pudore, partim ex pecuniarum defectu neglexit.

Tandem intumuit testiculus sinister,

ve

vehementer doluit, & totus scirrhus factus est; & membrum virile in tantam molem excrevit, ut penem equinum longe superaverit.

Denique tribus in locis ex membro fungosæ excreſcentiæ ortæ sunt, quæ brevi in fœdiſſimos caneros abierunt.

Scrotum ipsum cancroſo ulcere fuit exesum, atque testiculus sinister totus nudus, exulceratus, cancroſus ex scroto pependit.

Hinc miser nec quiete jacere, nec præ dolore dormire, minus autem ambulare potuit.

Unde pessimis his in circumſtantiis in nostrum noſocomium ingerebatur.

Dum ego & Dominus *Haffner* chirurgus has partes inspeximus, horruimus præ fætoſe; testiculus sinister ex scro-

to propendens totus erat cancrusus, & major, quam duo pugni viriles.

Nec penis, nec scrotum, nec testiculus rudiores ad tactum tulerunt, etenim prodiit ilico copiosissimus sanguis.

Æger præ debilitate sæpius animi deliquium passus est; factor autem tantus fuit, ut inter alios ægros hunc relinquere non potuerimus, sed cogebamur eum separatim ponere.

Sub initium quotidie unciam j. β. corticis peruviani exhibui, ut hac ratione acrimonia corrigeretur, corruptumque a fano fecederet.

Verum quarto die æger corticem, quacunque forma exhibitum, ulterius fumere renuit, neque inde vidimus levamen aut ullam mutationem; imo vires ægri magis conciderunt, & appetitus deletus est. De-

Desperato igitur hoc in casu pilulas
& fomentum ex cicuta tentare conclusi.

In principio statim ter de die sex Pi-
lulas præbui, & partes affectas fomento
diligentissime feci foveri.

Eadem vespera remiserunt dolores,
& miser sponte cepit dormire.

Altero die jam multa frustra putri-
da separabantur, penis detumuit, nec
tantus fœtor amplius aderat.

Tertio die omnia iterum fuerunt me-
liora.

Quarto die in omnibus cancrofis ul-
ceribus pus bonum erat, penis plus
quam dimidiam partem suæ magnitu-
dinis amisit, testiculus quoque minor
& mollior fuit, ulcera habuerunt pul-
chrum colorem, æger sine paregorico
dormivit, & cepit appetere.

F 3   Octa-

Octavo die penis ad naturalem fere magnitudinem rediit, partes cancrofæ erant multum emendatæ, pus ubique bonum esse continuavit, ex scroto magna frustra secesserunt, testiculus fuit mollis, & vix amplius ovum magnitudine adæquavit.

Duodecimo die omnia iterum erant meliora.

Decimo octavo die nil cancrofi amplius videri potuit; testiculus naturalem molem & mollitiem recuperavit, & illud, quod cancroso ulcere depaustum erat, recrefcere vifum est.

Scroti labia, optimi coloris, coire ceperunt; in pene, loco cancrofarum excrescentiarum, jam plana & puriffima ulcera inveniebantur.

* Omnes ægri actiones multo erant meliores, vires majores. His

His igitur pilulis (eadem semper do-
si) & fomento ex cicuta in trigefimum
diem continuavi, & tunc scrotum erat
integre sanatum, & ulcera penis mul-
to minora, nitida.

Æger autem quotidie circa vespertas
ingrato pruritu per totum corpus ve-
xabatur; hinc ne quid venerei, intra
sanguinem latitantis, alias tristes tra-
gædias luderet, remediis antivenereis
reliquam curam perfeci.

Hoc in casu pilulæ & fomentum plus
præstiterunt, quam sperare unquam li-
cuisset.

Doctissimus castrensis medicus *Koll-*
man, Dominus *Leber* chirurgus nosoco-
mii civici, *Frater Abdon* chirurgus apud
fratres misericordes in Leopoldina, a-
liique mei in hac arte amici, quos ad

F 4

hunc

hunc ægrum videndum adduxi, celeres & vix sperandos effectus vehementer sunt mirati.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

Fœmina (36. ann.) ex causa ignota binas in colli parte sinistra fistulas habuit, quæ tam numerosos & mirabiles sinus prodixerunt, ut Dexterminus Dominus *Haffner* Stylo suo ad linguam, sternum, & inter œsophagum & asperam arteriam ad oppositam colli partem potuerit penetrare; & quod magis erat mirandum, hi sinus per totum thoracem distribuebantur.

Etenim dum in fistulas arte chirurgica injectiones fiebant, sensit ægra, eas ex parte anteriore ad scrobiculum cordis, ex posteriori autem ad lumbos usque penetrare.

Quod

Quod optimus chirurgus facile credit, nam, ut hi sinus replerentur, sex unciiis materiæ injiciendæ plerumque opus fuit.

Ad hoc malum percurandum tentavimus omnia, quæ nobis videbantur congrua, & quæ authores optimi simili in casu commendarunt.

Verum omni omnino effectu caruimus, & postquam per integros sex menses variis decoctis, injectionibus, fomentis, aliisque remediis miseram frustra divexavimus, accesserunt ingentes dolores, & corpus cepit contabescere.

Qua de causa ego & Dominus *Haffner* conclusimus herbam cicutæ in hoc subjecto tentare.

Totum igitur collum & dorsum fomento ex cicuta involvimus.

F 5

Bis

Bis quotidie Dominus *Haffner* in has fistulas & sinus vi lenissima tenue infusum cicutæ injecit.

Ægra vero mane & vesperi sumsit sex pilulas.

Primo statim die dolores mitigabantur, & ægra sine opio dormivit, quod antea nunquam factum erat.

Tertio die advertit chirurgus has fistulas jam minorem injectionis copiam recipere.

Decimo die ægra bene habuit, & omnia videbantur sanari.

Decimo quarto die vix amplius binæ unciae poterant injici.

Ægra in dorso tensiones, ad sternum ardorem & in faucibus siccitatem conquerebatur.

Hinc suasi, ut chirurgus ab injectione

ne

ne infusi cicutæ abstineret, & solum decoctum hordei cum melle rosaceo lenissima manu injiceret.

Hoc facto, intra octiduum omnia sanata sunt, & fistulæ firmas egerunt cicatrices.

Hæc fœmina dein adhuc sex septimanis in nosocomio morata est, & nequam vidimus malum recrudescere.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

Vir, cui ex quartana, subito suppressa, durities, unam spithamam longa, & semi spithamam lata, ex anteriore abdominis parte nata est, his solis pilulis, & interpositis quandoque purgantibus, spatio quatuor mensium in nosocomio integre curatus est.

Binos adhuc similes casus in meo nosocomio habui, quorum curatio his pilulis optime successit. Imo

Imo eadem pilulæ scirrhum hepatis solverunt, & inde natum icterum fugerunt; verum copiosum serum lactis simul potabatur.

Dum autem post febres intermittentes lieninflatur, & substantia ejus spongiosa redditur, tunc similes pilulæ ad curationem parum conferunt; neque alia medicamenta juvant.

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

In viro quinquagenario, ex cataracta in ambobus oculis cæco, & in meo nosocomio ex acuta convalescente, pilulæ hæ tantum effecerunt, ut intra duos menses non modo solus ambulare, sed & objecta, & colores potuerit distinguere.

CA-

CASUS DECIMUS NONUS.

Virgini, 22. ann., ex incipiente in utroque oculo cataracta, visus adeo debilis factus est, ut jam citra summam attentionem vix amplius sola incedere potuerit.

Ex usu autem harum pilularum intra binos & dimidium menses cataractæ penitus dispulsæ sunt, & visus adeo bonus rediit, ut jam fila per subtilissimarum acuum foramina ducat, & neat accuratissime.

Dominus *Leber* hanc Virginem ad *Illustriſſimum* VAN SWIETEN adduxit, ut *Ipsè* historiam audiret, & videret effectum.

CA-

CASUS VIGESIMUS.

Fœmina, 25. ann., strumam scirrham habuit, quæ non tantum anteriorem colli partem occupavit, sed & in cavum pectoris penetravit, & respirationem fecit difficilem.

Ufu harum pilularum, spatio quatuor mensium struma partim suppuratione, partim benigna resolutione consumta est, & respiratio reddebatur liberrima.

Simul sanatum est profundum & malignum in femore sinistro ulcus, quod hucusque omnium medicamentorum viribus repugnavit, & diligentissimum mei nosocomii chirurgum *Haffner*, ultra semi annum defatigavit.

Hæc sunt experimenta, quæ ego integro cum successu institui; alia quidem plu-

plura possem recensere, verum, quoniam ad finem perducta non sunt, ea potius silentio prætereunda putavi.

Ne autem mea solummodo tentamina adducantur, & ne ego solus Cicero pro domo mea videar, alia quoque, a *Viris* in arte dignissimis facta, paucis iuvabit enarrare.

Erant tres sorores, quarum binæ a glandulis colli tumidis & scirrhosis suffocatæ sunt, tertiam autem *Illustriſſ. noſtræ Facultatis Præſes Baro VAN SWIETEN* his pilulis servavit, restituit.

In simili casu, ubi omnia fere artis auxilia frustra sunt exhausta, & ubi ipsa vis electrica sine effectu fuit adhibita, *Perilluſtris ac celeberrimus Archiater KESTLER* ex usu harum pilularum egregium quoque effectum habuit; & nullum

un-

unquam malum symptoma observavit, longo licet tempore quotidie ægræ suæ triginta pilulas, quarum quælibet duorum granorum fuit, exhibuerit.

In nosocomio militari, hic Viennæ in Leopoldina sito, erat miles, cui ex parotide dextra scirrhus tantæ molis excrevit, ut totam ejus lateris faciem ad oculum usque occuparit.

Scirrhus hic summo dolore, colore livido & subnigro, aliisque pessimis signis tetrum cancrum minitabatur, & inde timendam tabem.

Doctissimus medicus castrensis *Joannes Kollmann*, qui huic nosocomio præerat, meas pilulas tunc in usum vocavit, & externe apposuit fomentum ex cicuta.

Quo facto, non solummodo cancri minas brevi suppressit, sed & tumorem scirrhus-

hofum fere totum intra aliquot septimanas dissipavit.

Bonus miles, exiguas schirrhii reliquias flocci faciens, jam non amplius in nosocomio morari voluit, unde cæteroquin sanissimus adivit exercitum.

Nobilissima matrona occultum cancrum in ambabus mammis per tres annos celavit.

Tandem dolores facti sunt nimium vehementes, hinc inde in mammis tubera livida prodierunt, quæ pessimam cancri exulcerationem prælagiebant.

His commota Expertissimum hujus civitatis medicum practicum *Josephum Pöck* advocavit, eique suum malum detexit; qui his visis statim concluderat meas pilulas adhibere; quibus id effectum est, ut intra tres septimanas non

G tan-

tantum omnes dolores cessaverint, sed & color subniger, & lividus disparuerit, redieritque color naturalis.

Post aliquot dies tubera recesserunt.

Sesqui mensis spatio mammarum durities in superficie cepit mollescere.

Post binos menses magna duritiei portio in minores moleculas dividebatur, quæ dato purgante evanuerunt, & mammarum moles imminuta est.

Hæc matrona, viso tam præclaro effectu, diligentissime & summa cum confidentia has pilulas assumpsit; atque testata est, quod non tantum in mammis sentiret levamen, sed quod etiam a vomitu & cardialgia, quæ antehac aliquoties de die vexabatur, ut & a doloribus rheumaticis, quibus frequenter fuit subjecta, ex usu harum pilularum esset libera. Opti-

Optimo in progressu hujus experimenti morbus acutus inflammatorius supervenit, qui lethalis fuit.

Sanguis, in morbo acuto aliquoties e vena missus, semper lardaceus, & valde densus fuit; hinc non est, cur quidam timeant, has pilulas sanguinem in putridum liquamen convertere.

Per plures septimanas hæc matrona quotidie triginta pilulas assumfit, nec unquam quid mali inde conquesta est.

Ferdinandus Leber, chirurgus nosocomii civici, qui non solum ob egregiam suam in chirurgia experientiam & dexteritatem, sed & ob promptum erga pauperes æque ac divites officium summo opere est laudandus, his pilulis multa quoque experimenta fecit.

Pertinacissimos scirrhus in diversis corporis partibus resolvit.

Cancros plurimos non modo in mammis sed & in facie, ad oculos, nasum &c. emendavit, & quosdam integre curavit.

Omnes suos ægros sub cura Illustrissimo VAN SWIETEN ostendit, ut *Is* certus esset de effectu.

Idem *Leber* in variis oculorum vitiis has pilulas bono cum effectu adhibuit, in malis autem inveteratis plerumque frustra fuit. Tentare tamen licet.

Nihilominus mecum observavit Dominus *Leber*, quod omnes ii, qui in cataracta, aut alia humorum in oculis inspissatione his pilulis usi sunt, sub usu pejores non sint facti, licet curam non receperint.

Hinc

Hinc similibus malis hæpilulæ saltem limites ponunt, & experientia docuit, quod tunc binæ, mane & vesperi sumtæ, sufficiant.

Effectus autem quandoque valdetardus est, & tertio quartove mense primo fit sensibilis; hinc non illico est desperandum, si intra paucas septimanas ab his pilulis nil mutatur.

Dum hæc scribo, me accedit fœmina (30. aliquot ann.) quam doctissimus ac dextrissimus nosocomii ad S. *Marcum* chirurgus *Rechtberger* tribus abhinc mensibus ad me misit.

Hæc ab aliquibus annis scirrhum in mamma sinistra habuit, qui usu diversorum medicamentorum cepit vehementer dolere, & minitari cancrum.

Re bene confiderata ftatim ter de die exhibui tres pilulas.

Intra paucos dies fedabantur dolores, fcirrhus autem immutatus perftitit.

Senfim pilularum dofim auxi, donec ægra octodecim per diem affumfit; hac ratione in undecimam feptimanam continuatum eft; & tunc nullam adhuc mutationem in fcirrho inveni.

Hinc ego de effectu dubitavi; ægra tamen contenta, quod dolores filerent, pilulis diligentiffime ufa eft.

Decima tertia feptimana fcirrhus cepit emolliri, in partes dividi, & tam fubito fundi, ut fpatio decem dierum vix amplius $\frac{1}{2}$ fuperfit, & quod fuperftes tangitur, molle eft, & pafteum.

CA.

CAPUT III.

COROLLARIA.

Corollar. 1.) **E**x his colligitur, e succo cicutæ, lento igne inspifato, parari remedium maxime innocuum, quod in omni temperamento, ætate, sexu &c. ad fatis magnam dofim poteft exhiberi.

Corollar. 2.) Hoc remedium nullam corporis actionem, fecretionem aut excretionem turbat.

Corollar. 3.) Agit modo infenfibili, nec alvum, nec vomitum, nec urinam, nec fudorem movet.

Corollar. 4.) Indurata & fcirrhofa in iis etiam cafibus refolvit, ubi alia medicamenta, maxime penetrantia, nihil efficiunt.

G 4

Est

Est igitur medicamentum summe resolvens.

Corollar. 5.) Quæ non resolvit, ea plerumque ad benignam suppurationem redigit.

Corollar. 6.) Cancro ponit limites.

Corollar. 7.) Acre cancrum emendat, foetorem dispellit.

Corollar. 8.) Ichorem cancrum in bonum pus convertit.

Corollar. 9.) Sedat dolores.

Corollar. 10.) Cancrum curat.

Corollar. 11.) Ulcera alias insanabilia sanat.

Corollar. 12.) Fistulas & sinus, ad omnia alia remedia rebelles, claudit, consolidat.

Corollar. 13.) Tumores ædematosos usu externo dissipat.

Co-

Corollar. 14.) Visum, cataracta nondum inveterata, demtum quandoque restituit.

Corollar. 15.) Incipientes cataractas aut solvit, aut earum progressum saltem impedit.

M O N I T A

Usus docuit :

1mo. **F**œminas, quæ scirrho aut cancro in mammis laborant, omne manuum exercitium, & celeriores corporis motum debere evitare.

2do. Aërem tamen rusticanum, & leniorem in illo motum curam accelerare.

3^{io}. Nocere iram, tristitiam, & subitum terrorem.

4to. Nocere acida, vinosa, austeria, & farinacea, cruda, non fermentata.

G 5

5to.

5to. Nocere in scirrho inveterato, & cancro omnem adtritum, frictionem, & pressionem.

Hinc duræ & angustæ thoraculæ, & aspera indusia sunt vitanda.

6to. Nocere violentam tussim: etenim ea cancrum excitat, aut reddit pejorem, producit hæmorrhogias, vires debilitat, & hac ratione curam retardat, & fere impossibilem facit.

Fœminæ, quæ difficilem habent respirationem, & anhelant, atque inter tussendum in cancrosa aut scirrhusa mamma acutissimos dolores sentiunt, mammamque quasi chorda violentissime constringi & tussi intra pectus trahi putant, plerumque habent pulmones scirrhusos, & ea in parte cum pleura firmissime concretos.

Hinc

Hinc cura difficilior & fere impossibilis.

Experientia didici has pilulas phthificis nullo modo obesse, nec impedire sputa, sed ea potius promovere.

QUAESTIONES

In multis casibus solum succum cicutaë in pilulas redactum hucusque tentavi, ut hoc modo accurate experirer, quid hic solus & simplex posset præstare.

Verum quandoque vidi effectum esse celerem, quandoque admodum tardum: unde quæritur an in tarda hujus medicamenti actione non possit externis remediis effectus diversa ratione accelerari?

Quæstio 1ma. An non conveniret aliquoties per diem ad partem affectam calidos vapores decocti cicutaë adplicare?

Quæ-

Quæstio 2da. An fors effet utilius, si cataplasma ex cicuta paratum læfis partibus continuo applicaretur?

Plura experimenta demonstrarunt simile fomentum in his circumstantiis valde utile esse.

Sunt tamen ægri, qui hoc nudæ cuti applicatum ferre non possunt, hinc:

Quæstio 3ta. An non præstaret horum ægrorum cutim emplastro diapompholygos tegere, & tectam tali cataplasmate fovere?

Quæstio 4ta. An, dum scirrhum adhuc irritare licet, non prodesset, si emplastrum de cicuta, de ladano, aut de galbano apponeretur?

Quæstio 5ta. An non requiritur, ut sub usu pilularum ægris, quorum vires id ferre videntur, sæpius detur purgans?
etenim

etenim materies soluta, nulla sensibili evacuatione, educitur.

Tentamina, circa hanc quæstionem in aliquibus ægris facta, simile quid suadere videntur; interim tamen necessitas id non postulat.

Quæstio 6ta. Si casus obvenirent, in quibus acre cancriforme admodum profundas egit radices, omnesque humores corrumpit, & solida adeo debilitavit, ut hæ pilulæ solæ haud sufficerent; an tunc non deberet corticem peruvianum his jungere? ut hac ratione ex utriusque virtute pararetur medicamentum, quod omni indicationi faceret satis.

Neesse est igitur ut quivis medicus symptomatibus supervenientibus singulari sua industria & judicio obveniat.

His

His præmissis, jam omnes & singulos medicos oro, ut hoc extractum, quacunq; data occasione, tentent & adhibeant; sed obsecro simul, ut omne præjudicium omneque invidiarum genus deponant: etenim cogitent similia salutem proximi adtinere.

Si ex usu, quid sinistri experiantur, inquirent sedulo, an id ex nimia mali vehementia? an ex errore, ab ægro aut adstantibus commisso? an ex ipso medicamento proficiscatur? Nec ilico sine omni judicio & disquisitione remedium, tanquam nocivum aut iners, condemnent; si vero noverint meliora, ea, non vellem, in favorem hujus remedii, negligenter.

